

12

RATOWNICTWO GÓRNICZE W SRK S.A. – EKONOMIA I BIZNES

WPROWADZENIE

W związku z przemianami strukturalnymi, jakie mają miejsce w ostatnich latach w polskim górnictwie, związanymi między innymi z likwidacją części zakładów górniczych, ewolucję przechodzi również system ratownictwa górniczego, przed którym pojawiły się nowe wyzwania. Wprowadzana od 2015 roku przez Rząd RP reforma górnictwa, polegająca na: restrukturyzacji spółek węglowych i zakładów górniczych, utworzeniu nowych podmiotów gospodarczych (Polska Grupa Górnicza S.A) i rozszerzeniu działalności starych (Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A.) spowodowała, iż zwłaszcza SRK S.A. przejęła na siebie wiele zadań do których nie była właściwie przygotowana. Jednym z takich zadań było zapewnienie bezpieczeństwa załodze przejmowanych zakładów górniczych, zwłaszcza tej zatrudnionej pod ziemią oraz monitorowanie procesów i zjawisk naturalnych i technicznych zachodzących w czasie likwidacji setek kilometrów wyrobisk górniczych.

Nikogo z praktyków nie trzeba przekonywać, iż działania na rzecz bezpieczeństwa w kopalniach to proces bardzo złożony, w którym bierze udział wiele grup zawodowych odpowiedzialnych za opracowanie i wdrożenie takiego systemu działania, który w danych warunkach zapewni maksimum bezpieczeństwa zarówno na czynnych jak i likwidowanych zakładach górniczych. W kopalniach powstają, więc techniczne systemy m.in. kontroli stanu zagrożenia pożarowego, metanowego, pyłowego, tąpniętami, klimatycznego, wodnego, oraz kontroli procesów technologicznych, a także zespoły ludzkie działające na końcu każdego systemu wchodzące w skład służby ratownictwa górniczego przedsiębiorcy, które podejmują odpowiednie działania w sytuacji zagrożenia.

Każdy, kto jest związany z górnictwem zdaje sobie sprawę z tego, że bez ratownictwa górniczego przedsiębiorcy nie może być mowy o bezpiecznej pracy w kopalni nawet tej likwidowanej. Zadaniem służb ratownictwa górniczego przedsiębiorcy jest bowiem niezwłoczne niesienie pomocy w przypadku zagrożenia życia lub zdrowia osób przebywających w zakładzie górnictwym, bezpieczeństwa ruchu zakła-

du górniczego lub bezpieczeństwa powszechnego, a także wykonywanie prac profilaktycznych mających na celu zapobieganie bezpośredniemu zagrożeniu bezpieczeństwa osób lub ruchu zakładu górniczego. Podejmowana przez te służby akcja ratownicza jest zorganizowanym działaniem wg ustalonych wcześniej odpowiednich procedur postępowania, w miejscu, gdzie wydarzył się wypadek, katastrofa lub awaria. Jej celem jest ratowania zagrożonych ludzi i mienia lub likwidacja zagrożenia występującego w ruchu zakładu górniczego spowodowanego naturalnymi lub techniczno-górnicznymi czynnikami.

Mając na uwadze te regulacje przedmiotem zainteresowania prezentowanego artykułu jest próba znalezienia odpowiedzi na pytanie: *Dlaczego dziś dąży się do zniszczenia nowopowstałych struktur ratownictwa górniczego przedsiębiorcy SRK S.A.?*

PODSTAWY PRAWNE DOTYCZĄCE RATOWNICTWA GÓRNICZEGO W POLSCE

Podstawą prawną, na której opiera się ratownictwo górnicze w Polsce, tworzą następujące akty prawne:

1. Ustawa Prawo geologiczne i górnicze – w szczególności Rozdział 3 tej ustawy, który zawiera zapis:

Art. 122.1 „Ratownictwo górnicze tworzą: 1) służby ratownictwa górniczego przedsiębiorcy; 2) podmioty zawodowo trudniące się ratownictwem górnicznym”.

Art. 122.6. „Przedsiębiorca jest obowiązany: 1) Posiadać własne służby ratownictwa górniczego albo powierzyć realizację tego obowiązku w całości lub w części podmiotom zawodowo trudniącym się ratownictwem górnicznym; 2) posiadać plan ratownictwa górniczego; 3) zapewnić stałą możliwość udziału w akcji ratowniczej zawodowych specjalistycznych służb podmiotu zawodowo trudniącego się ratownictwem górnicznym [...]”

Art. 122.14. „W skład zawodowych specjalistycznych służb podmiotu zawodowo trudniącego się ratownictwem górnicznym wchodzi: 1) dyżurujące zawodowe zastępy ratownicze; 2) zawodowe pogotowia specjalistyczne; 3) dyżurujące zastępy dla grup zakładów górniczych.

Art. 122.15. Powierzenie przez przedsiębiorcę podmiotowi zawodowo trudniącemu się ratownictwem górnicznym realizacji w całości lub części obowiązku posiadania własnych służb ratownictwa górniczego następuje na podstawie umowy, za uprzednią zgodą właściwego organu nadzoru górniczego, wyrażoną, w drodze decyzji, w przypadku spełniania przez ten podmiot wymagań przewidzianych w przepisach wydanych na podstawie art. 124”.

Art. 124. „Minister właściwy do spraw energii w porozumieniu z ministrami właściwymi do spraw wewnętrznych, środowiska oraz zdrowia określi, w drodze rozporządzenia”:

Art. 124.1 „organizację, szczegółowe zadania i wymagania dla służb ratownictwa górniczego przedsiębiorcy oraz podmiotu zawodowo trudniącego się ratownictwem górniczym”,

Art. 124.4. „sposoby współpracy przedsiębiorcy oraz podmiotu zawodowo trudniącego się ratownictwem górniczym, w przypadku zawarcia umowy, o której mowa w art. 122 ust. 15”,

Art. 124.6. „sposoby prowadzenia akcji ratowniczych w zależności od rodzaju i natężenia zagrożeń występujących w zakładach górniczych” [1].

2. Rozporządzenie Ministra Energii w sprawie ratownictwa górniczego – w szczególności:

Rozdział 2. „Organizacja, szczegółowe zadania i wymagania dla służb ratownictwa górniczego przedsiębiorcy oraz podmiotu zawodowo trudniącego się ratownictwem górniczym”, który zawiera zapis:

§ 5. ust. 1. „Jednostką organizacyjną służby ratownictwa górniczego przedsiębiorcy jest drużyna ratownicza, w skład drużyny ratowniczej wchodzi: 1) kierownik kopalnianej stacji ratownictwa górniczego; 2) zastępcy kierownika kopalnianej stacji ratownictwa górniczego; 3) ratownicy górniczy; 4) mechanicy sprzętu ratowniczego”.

§ 7. ust. 1. „Liczba ratowników górniczych w drużynie ratowniczej podziemnego zakładu górniczego jest uzależniona od liczby osób przebywających w ciągu doby pod ziemią i wynosi nie mniej niż:

- 1) 15 ratowników górniczych – w przypadku zatrudnienia do 500 pracowników;
- 2) 50 ratowników górniczych – w przypadku zatrudnienia co najmniej 501 pracowników i nie więcej niż 2000 pracowników;
- 3) 80 ratowników górniczych – w przypadku zatrudnienia co najmniej 2001 pracowników”.

ust. 2. „W zakładzie górniczym prowadzącym więcej niż jeden ruch zakładu górniczego liczba ratowników górniczych w każdym z tych ruchów musi spełniać wymagania określone w ust.1”.

Rozdział 5. „Sposoby współpracy przedsiębiorcy oraz podmiotu zawodowo trudniącego się ratownictwem górniczym”, który zawiera zapis:

§ 68. ust. 1. „Jeżeli zawarto umowę w zakresie realizacji obowiązku posiadania własnych służb ratownictwa górniczego z podmiotem zawodowo trudniącym się ratownictwem górniczym”:

- 1) „przedsiębiorca deleguje, zgodnie z harmonogramem określonym w tej umowie, ratowników górniczych do zastępów dyżurujących w jednostce ratownictwa...,”
- 2) „strony tej umowy współpracują w zakresie zapewnienia możliwości korzystania ze sprzętu i wyposażenia”;
- 3) „jednostka ratownictwa koordynuje działania służb ratownictwa górniczego przedsiębiorcy w sposób określony w planie ratownictwa górniczego”;

Rozdział 6. „Przypadki, w których wykonuje się prace profilaktyczne. Sposób prowadzenia akcji ratowniczych w zależności od rodzaju i natężeń zagrożeń występujących w zakładzie górniczym”.

§ 74. ust. 1. pkt. 5) „Prowadzący akcję ratowniczą kieruje do udziału w akcji ratowniczej dyżurujące zastępy ratownicze”;

§ 74. ust. 2. pkt. 4) „Kierownik ruchu zakładu górniczego po przejęciu prowadzenia akcji ratowniczej określa liczbę zastępów ratowniczych oraz liczbę innych pracowników zakładu górniczego potrzebnych do likwidacji zagrożenia oraz ustala sposób koordynacji wykonywania tych prac”.

§ 74. ust. 3. „Przebieg prac profilaktycznych dokumentuje się w książce tych prac oraz na kartach udziału zastępu ratowniczego w pracach profilaktycznych” [5].

3. Rozporządzenie Ministra Energii w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących prowadzenia ruchu podziemnych zakładów górniczych które określa m.in. zakres i sposób realizacji działań podejmowanych przez Kierownika Ruchu Zakładu Górniczego i podległych mu pracowników w zakresie zwalczania zagrożeń i realizacji zapisów umieszczonych w Planie Ratownictwa Górniczego [4].

ORGANIZACJA RATOWNICTWA GÓRNICZEGO W POLSCE

W polskim górnictwie działają obecnie trzy podmioty zawodowo trudniące się ratownictwem górniczym (jednostki ratownictwa):

1. Centralna Stacja Ratownictwa Górniczego S.A. w Bytomiu – utworzona jako podmiot prawa handlowego, który pełni służbę na rzecz zakładów górnictwa węgla kamiennego i innych surowców mineralnych. W jej skład wchodzi Okręgowe Stacje ratownictwa Górniczego w:
  - a) Jaworznie, zabezpieczająca 15 takich podmiotów jak: ZG Sobieski, ZG Janina, ZG Brzeszcze, KWK Mysłowice – Wesoła, LW Bogdanka S.A., KWK Piast-Ziemowit – (ruch Piast i ruch Ziemowit), KWK Wieczorek, PG Silesia Sp. z o.o., ZGH Bolesław S.A., KS Kłodawa S.A., KS Wieliczka S.A., KS Bochnia Sp. z o.o., SRK S.A. – (oddział KWK Brzeszcze Wschód, – oddział KWK Mysłowice, CZOK (Pompownia Stacjonarna Jan Kanty), PUH Dolomit S.A., ASTALDI.
  - b) Wodzisławiu, zabezpieczająca 6 podmiotów: KWK ROW – (ruch Rydułtowy, ruch Marcel, ruch Chwałowice ruch Jankowice), KWK Borynia-Zofiówka-Jastrzębie – (ruch Borynia, ruch Zofiówka, ruch Jastrzębie), KWK Pniówek, KWK Knurów-Szczygłowice (ruch Knurów, ruch Szczygłowice), KWK Budryk, SRK S.A. – (oddział KWK Anna, – oddział KWK Jas-Mos, – oddział KWK Krupiński).
  - c) Zabrze zabezpieczająca 13 podmiotów do których należą: KWK Bobrek-Piekary (ruch Bobrek, ruch Piekary), KWK Wujek (ruch Wujek, ruch Śląsk), KWK Murcki-Staszic, KWK Bolesław Śmiały, KWK Sońnica, KWK Ruda – (ruch

Pokój, ruch Halemba, ruch Bielszowice), ZG SILTECH Sp. z o.o., SRK S.A. – (oddział KWK „Centrum”, oddział KWK „Boże Dary”, oddział KWK „Wieczorek I”, oddział KWK Pokój I, CZOK Pompownie Stacjonarne i Głębinowe SRK S.A. Oddział KWK Pokój I,) Muzeum Górnictwa Węglowego w Zabrze, Kopalnia Gipsu i Anhydrytu „Nowy Łąd” Sp. z o.o., ZG EKO-PLUS Sp. z o.o. Przedsiębiorstwo Wielobranżowe – PROMAG Sp. z o.o., Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Tarnogórskiej – Kopalnia Zabytkowa Muzeum [8].

2. Oddział/Jednostka Ratownictwa Górniczo-Hutniczego KGHM Polska Miedź S.A. w Lubinie. Jest to służba ratownictwa przedsiębiorcy KGHM Polska Miedź S.A. i zabezpiecza kopalnie rud miedzi, kopalnie węgla brunatnego i kopalnie surowców mineralnych.
3. Ratownicza Stacja Górnictwa Otworowego w Krakowie. Stworzona jako służba ratownictwa przedsiębiorcy – Polskiego Górnictwa Naftowego i Gazownictwa S.A., pełni służbę na rzecz zakładów poszukujących i wydobywających ropę naftową i gaz ziemny.

Wg danych Wyższego Urzędu Górniczego w 2016r. w podziemnych zakładach górniczych wydobywających kopaliny ze złóż i prowadzących działalność określoną w art. 2 ust. 1 Pgg utrzymywanych było 41 kopalnianych stacji ratownictwa górniczego i 2 kopalniane punkty ratownictwa górniczego (o 2 punkty mniej niż rok wcześniej), a w zakładach górniczych wydobywających ropę naftową i gaz ziemny utrzymywanych było 8 zakładowych stacji ratownictwa górniczego (drużyn ratownictwa górniczego).

Łączna liczba ratowników w zakładach górniczych na dzień 31 grudnia 2016r. wynosiła 4972 (spadek o 354 osoby), w tym:

- 4620 w kopalniach węgla kamiennego (22% osób dozoru ruchu);
- 408 w zakładach górniczych wydobywających rudy miedzi (42% osób dozoru ruchu);
- 304 w pozostałych rodzajach górnictwa (w tym 45% osób dozoru ruchu).

W ramach podejmowanych działań w 2016r. jednostki ratownictwa uczestniczyły w 27 akcjach ratowniczych podczas prowadzenia których, nie odnotowano wypadków i zdarzeń, wśród ratowników [2].

RATOWNICTWO W SRK S.A.

Spółka Restrukturyzacji Kopalń S.A. z siedzibą w Bytomiu powstała 21.08.2000r w wyniku połączenia pięciu kopalń spółek akcyjnych: KWK Jan Kanty, KWK Porąbka-Klimontów, KWK Saturn (dawniej KWK Czeladź), KWK Sosnowiec i KWK Żory. Jej główne zadania to: likwidacja infrastruktury dołowej i powierzchniowej przejmowanych kopalń, zagospodarowanie ich majątku, usuwanie szkód górniczych połączone z rekultywacją terenów pogórnich oraz. zabezpieczenie kopalń

sąsiednich przed zagrożeniem wodnym. Stan zatrudnienia w Spółce Restrukturyzacji Kopalń w Bytomiu na dzień 21.08.2000r. wynosił 1112 osób [3].

Mimo tak szerokiej działalności i rozległego obszaru działań Spółka SRK S.A. od momentu powstania w 2000r. do końca 2015r. nie posiadała własnych służb ratownictwa górniczego zdolnych podjąć działa w sytuacjach opcjonalnego zagrożenia. Na poszczególnych pompowniach Centralnego Zakładu Odwadniania Kopalń zatrudnieni byli tylko tzw. Ratownicy Przewodnicy, wywodzący się z pracowników fizycznych i osób dozoru pełniących na co dzień np. funkcje pracownika obsługi pomp głównego odwadniania, rewidentów szybowych osób dozoru czy dyspozytorów ruchu. Całość obowiązków wynikających z Prawa geologicznego i górniczo w zakresie organizacji służb ratownictwa Zarząd SRK S.A. odpłatnie przekazał CSRG S.A. w Bytomiu, która stworzyła namiastkę drużyny ratowniczej dla oddziału CZOK w skład, której wchodziło 27 osób dozoru i 26 pracowników fizycznych oraz Kierownik Stacji Ratownictwa Górniczego. Mobilność i wyszkolenie tych osób było bardzo słabe ponieważ była to zbieranina przypadkowych osób z uprawnieniami ratowniczymi. Oddział CZOK nie posiadał własnej Stacji Ratownictwa Górniczego ani sprzętu ratowniczego, dlatego nie był zdolny podejmować samodzielnie żadnych działań z zakresu ratownictwa górniczego poza pełnieniem roli przewodników dla zawodowych zastępów ratownictwa górniczego na terenie danego oddziału.

Reforma górnictwa z 2015 roku rozszerzając zakres działalności Spółki Restrukturyzacji Kopalń S.A. w Bytomiu polegający na przejściu w stan likwidacji kopalń: KWK „Brzeszcze Wschód” (4.05.2015), KWK „Centrum” (08.05.2015), KWK „Kazimierz Juliusz”(1.06.2015), KWK „Mysłowice” (1.06.2015), KWK „Boże Dar” (1.07.2015), KWK „Rozbark V” (1.10.2015), KWK „Anna” (17.03.2016), KWK „Jas-Mos”(1.10.2016), postawiła przed Zarządem SRK S.A. problem wypełnienia zobowiązań w zakresie ratownictwa górniczego nałożonych na przedsiębiorcę na podstawie art. 122 ust. 6 pkt. 1 ustawy Pgg oraz § 41 ust. 2 Rozporządzenia MG w sprawie ratownictwa górniczego [6] poprzez posiadanie własnych służby ratownictwa górniczego albo powierzenie realizację tego obowiązku w całości lub w części podmiotom zawodowo trudniącym się ratownictwem górniczym. W tym celu Zarząd SRK S.A podjął następujące działania:

1. Zwrócił się do CSRG S.A. z wnioskiem o możliwość powierzenia jej w całości czynności z zakresie ratownictwa górniczego zgodnie z artykułem 122 ust. 1 pkt. 2 Ustawy PGG i § 3 ustęp 1 pkt 3. Rozporządzenia MG. (Pismem z 23.06.2015r.) Zarząd CSRG S.A. pismem nr 2546 z dnia 07.07.2015r. poinformował, Zarząd SRK S.A. iż „nie może przejmować obowiązków organizacji służb ratownictwa przedsiębiorcy... i proponuje utworzenie drużyny ratowniczej w strukturach SRK S.A. na bazie kopalnianej stacji ratownictwa górniczego KWK „Centrum”.

2. Podjął szereg działań i rozmów z przedstawicielami CSRG S.A. w Bytomiu i organami nadzoru górniczego (OUG i WUG) celem ustalenia zasad funkcjonowania i organizacji służb ratownictwa Górniczego w Spółce Restrukturyzacji Kopalń S.A. w Bytomiu, które ostatecznie zawarto w piśmie WUG GPO.752.1.2015 L.dz.24917/09/2015r.
3. Powołał na bazie KSRG KWK „Centrum” z dniem 1 września 2015r. Stację Ratownictwa Górniczego SRK S.A. dla zabezpieczania zakładów i oddziałów Spółki Restrukturyzacji Kopalń S.A. w Bytomiu, która miała osiągnąć pełną gotowość kadrową i sprzętową do z 01.01.2016r. (Uchwała nr 50/77/2015/Z/VI)
4. Pozyskał 52 ratowników górniczych z KWK „Boże Dary”, „Makoszowy”, „Bobrek” i Centralnego Zakładu Odwadniania Kopalń. (Uchwała Zarządu SRK S.A. z dnia 1.10.2015r, 3.11.2015r. i 1.12.2015r.)
5. Doposażył Stacji Ratownictwa Górniczego na Oddziale „Centrum” w sprzęt ratowniczy pozyskany z KWK „Kazimierz Juliusz” i zakupił specjalistyczne samochody do przewozu 14 osób wraz ze sprzętem ratowniczym niezbędnym do prowadzenia prac profilaktycznych i akcji ratowniczych. Samochody są zarejestrowane jako uprzywilejowane.
6. Zawarł umowę z zarządem CSRG S.A. w Bytomiu, która określiła zakres i podział obowiązków wynikających z przepisów prawa geologicznego i górniczego w zakresie ratownictwa górniczego przedsiębiorcy (Umowa z dnia 29.12.2015r. nr SRK/KWKC/98/15).

Na podstawie ww. umowy oraz decyzji z dnia 02.11.2015r., znak: GLI.0237.6.2015.Kr, l.dz.31985/11/2015 Okręgowego Urzędu Górniczego w Gliwicach, powierzono:

Centralnej Stacji Ratownictwa Górniczego w Bytomiu powierzono obowiązki w zakresie:

- organizowania i prowadzenia kursów szkoleniowych w zakresie ratownictwa górniczego,
- przeprowadzania ćwiczeń z zakresu ratownictwa górniczego,
- organizowania i przeprowadzania badań lekarskich w specjalistycznym ośrodku badań,
- udziału w akcjach ratowniczych specjalistycznych zastępów pogotowia.

Stacji Ratownictwa Górniczego Przedsiębiorcy SRK S.A. obowiązki m.in. w zakresie:

- prowadzenia i utrzymania drużyny ratowniczej,
- organizacji służb ratowniczych przedsiębiorcy,
- prowadzenia ewidencji członków drużyny ratowniczej,
- określania sposobu i prowadzenia prac profilaktycznych i akcji w poszczególnych oddziałach Spółki SRK S.A.

- Sporządzenia Plan Ratownictwa itp.

W dniu 1.01.2016r. Stacja Ratownictwa Górniczego (rys. 1) osiągnęła gotowość sprzętową i kadrową, której trzon stanowiło 45 ratowników górniczych, 6 mechaników sprzętu ratowniczego, 3 kierowników pogotowia i kierownik stacji. Pracownicy Ci zatrudnieni byli w systemie tryzmianowym przez całą dobę w pogotowiu ratowniczym, a na pozostałych oddziałach spółki SRK S.A. zatrudnionych było 69 ratowników przewodników. Razem stan drużyny ratowniczej liczył 124 ratowników.

Rys. 1 Stacja Ratownictwa Górniczego SRK S.A.

EKONOMIA

Zabezpieczenie ratownicze

Obecnie (marzec 2018) Stacja Ratownictwa Górniczego SRK S.A. zlokalizowana na terenie Oddziału KWK „Centrum”, zabezpiecza i stanowi pierwszy rzut wzajemnej pomocy w sytuacjach zagrożenia życia, zdrowia ludzi lub ruchu zakładu dla 12 oddziałów SRK S.A. w których prowadzone są roboty podziemne (tabela 1).

Pracownicy stacji w razie potrzeby służą również pomocą pozostałym trzem oddziałom administracyjnym SRK S.A. Pod względem osobowym stacja na dzień dzisiejszy zabezpiecza 2265 pracowników dołowych 1623 zatrudnionych w spółce SRK S.A. w formie umowy o pracę oraz 642 pracowników dołowych firm zewnętrznych wykonujących prace na rzecz SRK S.A.

Stan osobowy drużyny ratowniczej SRK S.A. to 214 ratowników (tabela 2), wśród których wynagrodzenie 102 wchodzi w skład kosztów utrzymania Stacji Ratownictwa SRK S.A. pozostali dostają wynagrodzenie zgodnie z ich funkcją zajmowaną na danym oddziale SRK S.A. (ślusarz, elektryk, nadsztygar).

Tabela 1 Stan zatrudnienia w oddziałach SRK S.A łącznie z firmami obcymi

Lp.	Oddział	Pracownicy dołowi			Pracownicy powierzchni i administracja	Razem
		techniczni	fizyczni	firmy		
1.	SRK S.A. Biura Zarządu	0	0	0	380	380
2.	Administracja Zasobów Mieszkaniowych	0	0	0	118	118
3.	KWK w całkowitej likwidacji	0	0	0	93	93
4.	KWK "Kazimierz-Juliusz"	1	0	0	16	17
5.	KWK "Mysłowice"	2	0	0	25	27
6.	KWK "Anna"	11	0	0	17	28
7.	CZOK	134	406	0	127	667
8.	KWK "Makoszowy"	79	111	6	97	293
9.	KWK "Brzeszcze Wschód"	12	5	50	17	84
10.	KWK "Centrum"	49	121	101	61	332
11.	KWK "Boże Dary"	38	88	157	20	303
12.	KWK "Jas-Mos"	45	82	149	33	309
13.	KWK "Pokój I"	36	37	65	17	155
14.	KWK "Krupiński"	73	97	17	62	249
15.	KWK "Wieczorek I"	28	25	24	29	106
16.	KWK "Śląsk"	55	88	73	186	402
Razem SRK S.A.+ firmy		563	1060	642	1298	3563

Tabela 2 Stan osobowy członków drużyny ratowniczej w SRK. S.A w 2017r

Drużyna ratownicza	Ratownik	Mechanik	Dozór	Razem
SRG SRK S.A. przy KWK „CENTRUM”	60	8	4	72
Oddział SRG SRK S.A przy KWK „Makoszowy”	24	3	3	30
Ratownicy przewodnicy na oddziałach SRK S.A.	52	1	59	112
Razem	136	12	66	214

Zastępy ratownicze Stacji Ratownictwa Górniczego SRK S.A w ramach swoich obowiązków wykonują następujący zakres prac:

- a) prace związane z pełnym zabezpieczeniem ratowniczym oddziałów,
- b) prace profilaktyczne związane z likwidacją zagrożeń górniczych oddziałów,
- c) prace związane z likwidacją wyrobisk górniczych oddziałów,
- d) prace związane z procesem podsadzania wyrobisk górniczych,
- e) prace związane z załadunkiem i transportem materiałów niezbędnych do procesu likwidacji infrastruktury powierzchniowej i dołowej Oddziałów SRK S.A.,
- f) prace związane z niebezpieczną przebudową,
- g) akcje ratownicze związane z otwieraniem i penetracją nieczynnych wyrobisk,

- h) akcje ratownicze na własnych i innych podmiotach prowadzących działalność górniczą.

Koszty ratownictwa SRK S.A.

Utrzymanie Stacji Ratownictwa Górniczego SRK S.A. oraz zabezpieczenie ponad 2 tys. pracowników dołowych we wszystkich oddziałach spółki SRK S.A. wiąże się z corocznym wydatkowaniem środków finansowych: na utrzymanie i remont budynku stacji, zakup odpowiedniego sprzętu ratowniczego, jego serwis, remont i legalizację oraz wynagrodzenie osób (ratowników) w niej zatrudnionych. Z przeprowadzonej analizy ekonomicznej wynika, iż spółka SRK S.A. najniższe koszty związane z utrzymaniem stacji ratownictwa górniczego, w wysokości 4 mln 783 tys. zł poniosła w 2015r. tj. w początkowym okresie przejmowania zakładów górniczych i tworzeni podwalin ratownictwa górniczego SRK S.A. Po osiągnięciu pełnej gotowości koszty utrzymania stacji oscylują w kwocie ok. 11 mln zł. (tabela 3).

Tabela 3 Utrzymanie Stacji Ratownictwa Górniczego SRK S.A. w latach 2015-2017

Elementy składowe	Koszty w tys. zł. brutto		
	2015	2016	2017
1. Utrzymanie budynku stacji (podatki, woda, prąd, ścieki, usługi)	54,5	59,7	60,3
2. Remonty budynku stacji (wymiana okien, poszycia dachu)	0,0	142,0	0,0
3. Wynagrodzenie ratowników:	4564,3	7213,2	10200,0
4. Zakup sprzętu	82,3	1546,3	600,3
a) pojazdy	0,0	425,3	0,0
b) sprzęt kontrolno pomiarowy,	12,3	215,3	47,7
c) łączność ratownicza,	0,0	152,8	148,0
d) agregaty pompowe,	0,0	143,3	0,0
e) mała mechanizacja,	0,0	326,7	0,0
f) osprzęt do elektronarzędzi,	1,3	15,4	6,5
g) narzędzia ręczne,	2,1	45,8	10,7
h) części do aparatów W-70	50,1	154,0	300,0
i) sprzęt biurowy	4,5	29,1	12,3
j) wyposażenie dodatkowe: kamizelki chłodzące, zestawy medyczne, pulsometry, czujniki bezruchu, inne	0,0	38,6	54,0
5. Serwis, legalizacje i remonty sprzętu,	12,0	87,0	79,4
6. Utrzymanie pojazdów (paliwo, ubezpieczenia)	0,0	25,3	22,2
Razem koszty	4783,4	10619,8	11541,4

Oprócz przedstawionych wyżej kosztów utrzymania Stacji Ratownictwa, spółka SRK S.A. ponosi również koszty wynikające z art. 122.6 i 122. Pgg i zawartej umowy z CSRG S.A. o powierzeniu jej części obowiązków spoczywających na przedsiębiorcy w zakresie ratownictwa górniczego dotyczących: gotowości do udziału zastępów i pogotowi CSRG S.A w akcjach ratowniczych na oddziałach SRK S.A., przeprowadzania badań lekarskich oraz kursów i szkoleń dla członków drużyny ratowniczej SRK S.A. Na uwagę przy analizie tych kosztów zasługuje fakt, iż porównując koszty

rok do roku (zwłaszcza za gotowość) wzrosły one o ponad 250% w stosunku do roku 2015 (tabela 4) [7].

Tabela 4 Koszty ratownictwa związane z świadczeniem częściowego zabezpieczenia oddziałów SRK S.A. przez CSRG S.A., ARC-MED i KOP-MED

Elementy składowe	Koszty w tys. zł. brutto		
	2015	2016	2017
1. CSRG	1957,9	4935,4	5094,4
a) Gotowość do udziału w akcjach ratowniczych	1531,9	3844,9	4381,3
b) Badania lekarskie z zakresu ratownictwa górniczego	104,6	328,6	220,8
c) Kursy i szkolenia z zakresu ratownictwa górniczego	321,4	761,9	492,3
2. ARC-MED (2015r.) i KOP-MED (2016r. i 2017r.)	204,3	346,4	332,1
a) Gotowość i zabezpieczenie medyczne na wypadek akcji	204,3	346,4	332,1
Razem	2162,2	5281,8	5426,5

Wynika to z faktu, iż koszty za gotowość w roku 2015 oddziały wchodzące w strukturę SRK S.A. płaćły w formie składki obliczając jej wysokość w przeliczeniu na jednego pracownika zatrudnionego na dole, a w latach kolejnych CSRG S.A. wynegocjowała wysokość opłat za gotowość na podstawie stałej miesięcznej składki dla danego oddziału nie zależnie od tego ilu zatrudnia pracowników dołowych.

Do grupy kosztów wynikających z przepisów ratowniczych, zalicza się również koszty które spółka SRK S.A. ponosi w związku z gotowością i zabezpieczeniem medycznym na wypadek akcji ratowniczej prowadzonej w oddziałach SRK S.A. Koszty te utrzymują się na podobnym poziomie i wynoszą około 330 tys. zł. rocznie (tabela 4) [7].

Jak wynika z przeprowadzonej analizy największy składnik finansowy przedstawianych kosztów stanowi wynagrodzenie osób zatrudnionych w stacji ratowniczej. Gdybyśmy patrzyli na ten fakt tylko przez pryzmat zastępów dyżurujących w budynku stacji koszty byłyby znaczące. Działalność Stacji Ratowniczej SRK S.A., skonstruowana jest jednak nieco inaczej. Ucząc się na Kopalnianych Stacji Ratownictwa Górniczego utrzymywanych na czynnych zakładach górniczych, ratownicy z SRK S.A. zatrudniani są do wykonania pracy wymienionych we wcześniejszym rozdziale. Bez pracowników stacji w normalnych warunkach spółka SRK S.A. musiałaby zlecić wykonanie tych prac, za stosownym wynagrodzeniem, innym podmiotom. Uśrednione koszty wynagrodzenia pracownika dołowego firmy obcej zatrudnionej w SRK S.A. w 2017r. to 312,15 zł za roboczodniówkę czyli 39,02 zł/h.

Koszty utrzymania stacji przedstawione w tabeli 5 należy, więc obniżyć o koszty wykonywanych prac na rzecz innych oddziałów wg wolnorynkowych stawek godzinowych. Dla urealnienia tych kosztów przeprowadzono przykładową analizę prac wykonanych przez ratowników stacji SRK S.A. na rzecz oddziałów w roku 2017.

Z wycień (tabela 5) wynika, iż gdyby prace te wykonywali pracownicy firm obcych przy założeniu jednakowej liczby roboczodniówek (16562) to koszt ich wy-

nagrodzenia wyniosłyby 5 mln 196 tys. zł. Realne koszty utrzymania Stacji Ratownictwa SRK. S.A. w 2017r. to zatem kwota 6 mln 371 tys. zł. W tym miejscu należy wspomnieć również, iż niektóre rodzaje prac wykonywanych przez zastępy ratownicze (zwłaszcza prace profilaktyczne i zwalczania zagrożeń) wymagają odpowiednich kwalifikacji, umiejętności i uprawnień, których nie posiadają pracownicy firm zewnętrznych.

Tabela 5 Koszty wynagrodzeń związane z pracami na rzecz innych oddziałów w 2017r.

Zagrożenia/Wyrobiska/Roboty	Rodzaj likwidacji/prac	Roboczodniówki		
		Ilość	koszt jednej, [zł]	łącznie koszt, [zł]
Koszty wynagrodzeń ratowników związane z likwidacją zagrożenia górniczych				
Zagrożenie pożarowe	profilaktyka	2264	312,15	706707,60
Zagrożenie wodne	szlamowanie	1600	312,15	499440,00
Zagrożenie zawałowe	przebudowa	1560	312,15	486954,00
Koszty wynagrodzeń ratowników związane z podsadzaniem wyrobisk				
Pokładu 501	pyły	940	312,15	293421,00
Pokładu 510	pyły	816	312,15	254714,40
Pokładu 620	pyły	340	312,15	106131,00
Szybk 48	pyły	404	312,15	126108,60
Koszty wynagrodzeń ratowników związane z likwidacją wyrobisk				
Zbiornik retencyjny, Pochylnia 5, Upadowa taśmowa 4	4 tamy izolacyjne	149	312,15	46510,35
Przekop materiałowy, Komora warsztatu mechanicznego, Przekop przelotowy I	1 korek przeciwybuchowy 7 tam izolacyjnych	254	312,15	79286,10
Zajeżdźnia kolejek spalinowych, Przecznicza materiałowa	2 tamy izolacyjne	180	312,15	56187,00
Przekop obiegowy I, II i wyrobiska równoległe, odcinek objazdu # Witczak poz. 774m	4 tamy izolacyjne	160	312,15	49944,00
Chodnik odstawczo-zbiorniczy pokład 407, Przekop materiałowy do pokładu 405,	2 korki przeciwybuchowe	305	312,15	95205,75
Podszybie szybu Skarga na: poz. 110m, poz. 231m, poz.372m, poz. 585m, poz. 629m.	9 tam izolacyjnych	310	312,15	96766,50
Koszty wynagrodzeń ratowników związane z wykonywaniem takich prac jak				
Załadunek i rozładunek materiałów	prace ręczne	1320	312,15	412038,00
Transport materiałów do procesu likwidacji	kolejka	940	312,15	293421,00
Utrzymanie sieci wentylacyjnej	lutniociąg	174	312,15	54314,10
Przebudowa kabla wysokiego napięcia	prace ręczne	104	312,15	32463,60
Budowa i przebudowa rurociągów	prace ręczne	1110	312,15	346486,50
Inertyzacja	prace ręczne	850	312,15	265327,50
Budowa pompowni poz. 250	prace ręczne	1210	312,15	377701,50
Koszty wynagrodzeń ratowników związane z oddelegowaniem na OSRG				
Zastępowy	oddelegowanie	288	312,15	92592,00
Ratownik	oddelegowanie	1584	312,15	449496,00
Razem koszty			16562	5169828,30

Firma SRK S.A. ponadto odchodzi od polityki zatrudniania pracowników firm obcych na rzecz pracowników własnych.

BIZNES

W ostatnim czasie środowiskiem górniczym, oraz opinią publiczną wstrząsają coraz to nowe doniesienia podawane przez środki masowego przekazu: Internet, telewizję, prasę o aresztowaniach wśród byłych pracowników spółki SRK S.A. i przedstawiciele firm około górniczych w związku z zarzutami korupcyjnymi, nieprawidłowościami w Spółce SRK S.A. i działaniami na szkodę Skarbu Państwa.

Rozważając te doniesienia pracownicy stacji ratownictwa górniczego SRK S.A. strona społeczna, Kierownicy Ruchu Zakładów Górniczych oddziałów wchodzący w skład SRK S.A., a także znawcy tematu zastanawiają się nad dalszym lobbingiem na rzecz całkowitego przejęcia obowiązków w zakresie ratownictwa górniczego wynikających z Art. 122.6. Pgg spoczywających na pracodawcy przez CSRG S.A. w Bytomiu w kontekście licznych paradoksów biznesowych.

Paradoks I

W dnia 22 grudnia 2016r. CSRG S. A. złożyła zarządowi SRK S.A. propozycję „rozważania powierzenia obowiązków wynikających z art. 122 ust. 6 pkt. 1 ustawy Pgg w całości CSRG S.A w Bytomiu jako podmiotowi zawodowo trudniącemu się ratownictwem górniczym” (pismo TD/0851/8/16/AN), gdy rok wcześniej ten sam podmiot w cytowanym wyżej piśmie mówił, iż *„nie może przejmować obowiązków organizacji służb ratownictwa przedsiębiorcy... i proponuje utworzenie drużyny ratowniczej w strukturach SRK S.A. Co się zmieniło w tym czasie? Pod względem technicznym i osobowym w CSRG S.A. – Nic, poza zmianą Zarządu CSRG S.A.*

Paradoks II

Rozporządzenie ME w sprawie ratownictwa górniczego § 7. ust. 1. nakłada na przedsiębiorcę posiadanie min. 80 ratowników górniczych przy zatrudnieniu powyżej 2 tys. osób przebywających w ciągu doby pod ziemią. Tymczasem zawodowe pogotowie ratownicze CSRG S.A. to 52 osoby wchodzące w skład dwóch zawodowych zastępów ratowniczych pełniących dyżur, na każdej zmianie, na terenie byłej OSRG Bytom, oraz pracownicy 6 pogotowi specjalistycznych. Z uwagi na powyższe CSRG S.A. może mieć już kłopoty z samodzielnym pełnym zabezpieczeniem ratowniczym akcji prowadzonych w trudnych warunkach mikroklimatu, wymagających udziału trzech zastępów.

Paradoks III

CSRG S.A. w Bytomiu przy pomocy trzech Okręgowych Stacji Ratownictwa Górniczego w Jaworznie, Wodzisławiu i Zabrze, stanowi zabezpieczenie 34 podmiotów górniczych w tym 8 wieloruchowych na których w ciągu doby na dole zatrudnionych jest ponad 50 tys. górników. Funkcjonowanie OSRG oparte jest na tygodniowych dyżurach oddelegowanych do każdej z OSRG dwóch zastępów ratowniczych, mechanika sprzętu ratowniczego, specjalisty i kierownika dyżurujących zastępów ratowniczych z wymienionych wcześniej podmiotów. W sumie dziennie

przez cały rok do OSRG oddelegowanych jest 39 osób, za zatrudnienie, wyszkolenie oraz utrzymanie, których CSRG S.A. nie ponosi praktycznie, żadnych kosztów poza zakwaterowaniem i wyżywieniem. Koszty zatrudnienia i utrzymania ww. pracowników przy założeniu dniówki delegacyjnej 600zł to ok. 8 mln. 541 tyś. zł rocznie.

Każde przedsiębiorstwo chciałoby mieć darmowych pracowników, do własnej dyspozycji przez cały rok.

Paradoks IV

Mimo bezpłatnego oddelegowania własnych pracowników do OSRG, każdy podmiot zajmujących się eksploatacją węgla kamiennego w ramach częściowego powierzenia obowiązków w zakresie ratownictwa górniczego w myśl zawartej umowy z CSRG S.A. płaci na jej rzecz dodatkowe środki finansowe za tzw. gotowość. W ciągu ostatnich 3 lat umowa ta dla SRK S.A. wzrosła o bagatela o 250% do kwoty 4 mln 381 tyś zł. w roku 2017 mimo znaczącego spadku zatrudnienia w oddziałach SRK S.A. Warto dodać, iż w ramach tej umowy CSRG S.A. nie świadczyła żadnych fizycznych usług na rzecz spółki SRK.

Paradoks V

Brak posiadania własnej drużyny ratowniczej oraz odpowiedniego sprzętu ratowniczego, wiąże się z tym, iż podmiot na terenie, którego zachodzi konieczność prowadzenia prac profilaktycznych lub akcji ratowniczej jest zmuszony ponieść koszty nie tylko osobowe ale również sprzętowe wg cennika CSRG S.A. Koszty dzierżawy są na tyle wysokie iż nawet po krótkim okresie użytkowania przekraczają koszty zakup nowego urządzenia (tabela 6).

Tabela 6 Czas zwrotu nakładów poniesionych na zakup sprzętu przez SRK S.A.

Sprzęt zakupiony na SRG SRK S.A.	Cena zakupu netto [zł]	Ilość dni do amortyzacji
Urządzenie do pozyskiwania azotu z powietrza atmosferycznego o wydajności 900 Nm ³ /h	2100000,00	375
Pompa PSZ-125	58500,00	60
Agregat do wytwarzania spoiw i pian mineralnych	46800,00	44
Przyrząd jednogazowy do ciągłego pomiaru NO ₂ - PAC 7000	1750,00 zł	24

Paradoks VI

Zmiany wprowadzone w nowelizacji przepisów ratowniczych w 2017r. a zwłaszcza zapis w Rozporządzeniu Ministra Energii w sprawie ratownictwa górniczego w § 3: pkt 1) definiujący „jednostkę ratownictwa jako podmiot zawodowo trudniący się ratownictwem górniczym, posiadający osobowość prawną oraz *siedzibę na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej*. Dał CSRG S.A. prawa monopolisty, który praktycznie nie ma konkurencji ponieważ wbrew unijnym dyrektywom o zamówieniach publicznych wprowadzony zapis wyeliminował z uczestnictwa w przetargach pu-

blicznych jednostki ratownictwa z innych krajów, które posiadają swoje siedziby na terenie UE np. w Czechach.

Paradoks VII

Przykład pożaru zaistniałego na przełomie października i listopada w 2016r. w Zakładzie Górniczym Eko-Plus Sp. z o.o., który całość obowiązków z zakresu ratownictwa górniczego na podstawie stosownej umowy przekazał CSRG S.A. pokazał, iż CSRG S.A. mimo posiadanego doświadczenia i wsparcia zastępów ratowniczych z czterech OSRG nie była w stanie poradzić z sobie z powstałym zagrożeniem, które doprowadziło praktycznie do upadłości przedsiębiorstwa.

WNIOSKI

1. Przy obecnym stanie osobowym CSRG S.A. oraz konieczności zabezpieczenia przez nią ponad 50 tyś. pracowników innych podmiotów propozycja pełnego zabezpieczenia ratowniczego oddziałów SRK S.A. przez CSRG S.A. w Bytomiu jest papierową fikcją nastawioną na zysk i nie mającą nic wspólnego z bezpieczeństwem pracujących tam ludzi.
2. Przejęcie pełnego zabezpieczenia ratowniczego oddziałów SRK S.A. przez CSRG S.A. musi wiązać się ze zwiększeniem zakresu finansowego obowiązującej umowy, a Spółka SRK S.A. będzie zobowiązana do dodatkowego płacenia faktur za prace profilaktyczne i akcje ratownicze na oddziałach spółki prowadzone przez zastępy ratownicze CSRG S.A. lub innych podmiotów np. w ramach pełnionych dyżurów na OSRG.
3. Doświadczenie ruchowe czynnych zakładów górniczych pokazuje, iż działania profilaktyczne i akcyjne przez nie prowadzone opierają się głównie o własne zastępy ratownicze ponieważ przemawia za tym rachunek ekonomiczny i znajomość zakładu.
4. Dotychczasowa działalność Stacji Ratownictwa Górniczego SRK S.A. wykazała, iż powołana do życia drużyna ratownicza jest w stanie podjąć spoczywające na niej zadania zabezpieczenia wszystkich oddziałów SRK S.A. a także uczestniczyć czynnie w akcjach ratowniczych w kopalniach poza strukturą SRK S.A.
5. Rozważanie propozycji pełnego przejęcia zabezpieczenia ratowniczego oddziałów SRK S.A. przez CSRG S.A., jak wykazała przeprowadzona analiza kosztów nie ma uzasadnienia ekonomicznego, ponieważ stacja w prawie 50% finansuje się sama wykonując prace na rzecz oddziałów SRK S.A.

LITERATURA

1. Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 16 października 2017r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy – Prawo geologiczne i górnicze. Dz. U. 2017. poz. 2126

2. Ocena stanu bezpieczeństwa pracy, ratownictwa górniczego oraz bezpieczeństwa powszechnego w związku z działalnością górniczo-geologiczną w 2016r (porównanie do roku 2012). Wyższy Urząd Górniczy. Katowice 2017
3. Spółka Restrukturyzacji Kopalń. Monografia., Katowice 2005
4. Rozporządzenie Ministra Energii z dnia 23 listopada 2016r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących prowadzenia ruchu podziemnych zakładów górniczych (Dz. U. z 2017r. poz. 1118)
5. Rozporządzenie Ministra Energii z dnia 16 marca 2017r. w sprawie ratownictwa górniczego (Dz. U. 2017. poz. 1052)
6. Rozporządzenie Ministra Gospodarki z dnia 12 czerwca 2002r. w sprawie ratownictwa górniczego Dz. U. Nr 94, poz. 838.
7. <http://bip.srk.com.pl/>
8. <http://www.csrg.bytom.pl/sluzby-csrg/okregowe-stacje-ratownictwa-gorniczego/>

Data przesłania artykułu do Redakcji: 03.2018

Data akceptacji artykułu przez Redakcję: 04.2018

RATOWNICTWO GÓRNICZE W SRK S.A. – EKONOMIA I BIZNES

Streszczenie: *Artykuł podejmuje problematykę ratownictwa górniczego w Polsce w kontekście likwidowanych zakładów górniczych. Na podstawie wybranych przepisów górniczych autor wyjaśnia zasady funkcjonowania ratownictwa przedsiębiorcy i podmiotów zawodowo trudniących się ratownictwem górniczym. Opisuje organizację ratownictwa górniczego w Polsce oraz kompetencje poszczególnych podmiotów w tym zakresie. Przedstawia także etapy tworzenia ratownictwa górniczego w spółce SRK S.A. oraz elementy analizy ekonomicznej związanej z kosztami utrzymania Stacji Ratownictwa Górniczego SRK S.A. Artykuł porusza również problem społeczny związany z próbą przejęcia przez Centralną Stację Ratownictwa Górniczego S.A. w Bytomiu pełni zabezpieczenia w zakresie ratownictwa górniczego 12 oddziałów SRK S.A. w których nadal prowadzone są roboty podziemne. W podsumowaniu autor opisuje paradoksy tego przedsięwzięcia.*

Słowa kluczowe: *Stacja Ratownicza Górniczego SRK S.A., Ratownictwo Górnicze, spółka SRK S.A., Centralna Stacja Ratownictwa Górniczego, CSRG S.A., analiza ekonomiczna, koszty, biznes, paradoks*

THE MINING RESCUE IN SRK S.A. – ECONOMICS AND BUSINES

Abstract: *The article discusses aspect of the mining rescue in Poland in the context of liquidated mining plants. On the basis of selected mining regulations, the principles of the rescue operation of an operator as well as of professional mining rescue workers has been explained. This paper describes the organization of the mining rescue in Poland and the competences of individual entities included in this entity. Described have been also the stages of organizing the mining rescue in SRK S.A. and elements of economic analysis of maintenance costs in SRK S.A. Rescue Station. The article also undertakes the social problem related to the attempted takeover by the Central Mining Rescue Station S.A. in Bytom full security of twelve departments of the mining rescue SRK S.A. where underground works are still being carried out. As a summary the author faces with the paradoxes of this situation.*

Key words: *Rescue Station, SRK S.A., Rescue Mining, SRK S.A., Central Mining Rescue Station, CSRG S.A., economic analysis, costs, business, paradox*

dr inż. Piotr Mocek

Politechnika Śląska

Wydział Górnictwa i Geologii

ul. Akademicka 2a, 41-100 Gliwice, Polska

e-mail: apolloo2@o2.pl; tel: +48602 679 682